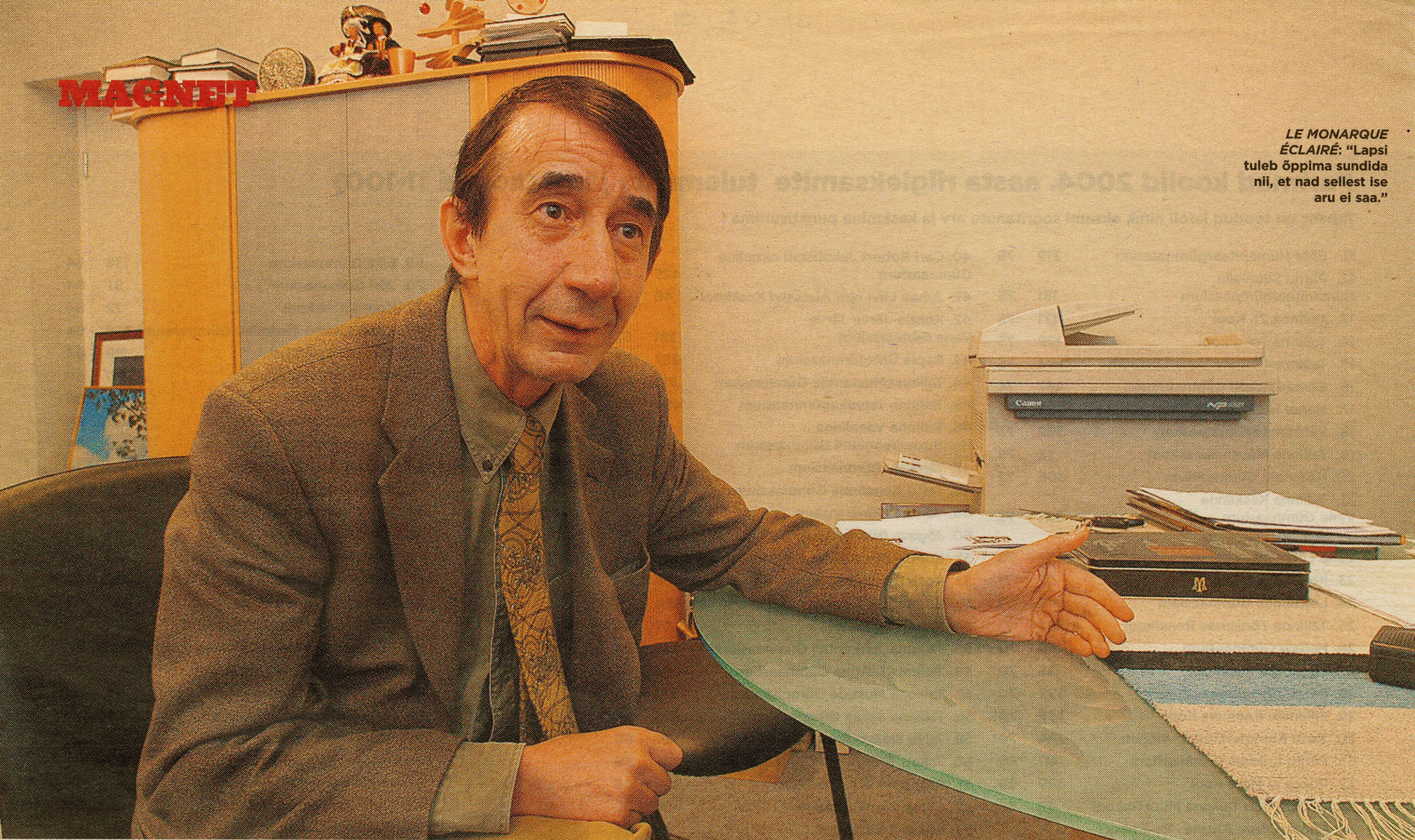

Valgustatud monarhi kool

Prantsuse Lütseum skoorib riigieksamitel juba mitu aastat teistest võimsamalt.

Birgit Püve
Ede Schank

magnet@ekspress.ee

“**M**ie direktor nimetab ennast valgustatud monarhiks,” teatab Tallinna Prantsuse Lütseumi huvijuht **Liivi Sooluste**. Tõsi, **Lauri Leesi** (60) maailmapildi avaruses ei kahtle keegi. Kuigi teda peetakse pigem visionääriks, suurepäraseks pedagoogiks ja vaimseks liidriks kui kooli administratiivseks juhiks. Leesi ise ei taha, et teda nimetatakse direktoriks: “Ma olen eelkõige õpetaja!”

Veel kell kaheksa õhtul põleb Hariduse tänava koolimaja teise korruse direktorikabinetis tuli. Leesil tuleb tihti teha pikki päevi. Aulast kostab hääleharjutusi, käib kooriproov.

Juba koridoris lööb külalistele ninna pahvakas parfüümi. Sama värselt mõjub direktorihärra ise. Elavalt kätega vehkides on Leesi valmis rääkima igale küsijale lõputult oma õpetamismeetoditest. “Tõeline õpetaja on karm, aga armastatud.”

Monarh ja õpetaja lubab endale kooli juhina üsna palju. Kooliväliste inimestele võivad tema meetodid tunduda pehmelt öeldes vastuolulised. Ent olulisem on hoopis miski muu. Leesi kooli suurim pluss on lai kultuuritaust, mille ta lastele koolist kaasa annab. Sellele pinnasele kinnituvad muud teadmised juba iseenesest.

Möödunud aasta riigieksamite põhjal on just Tallinna Prantsuse Lütseum (TPL) Eesti kõige parem gümnaasium – kool number üks. Kui võrrelda 11 riigieksami-

PATRIOODID:
Prantsuse
Lütseumi õpi-
lased **Maria
Juur** (vasakul)
ja **Aileen Elias**
arvavad, et
tegemist ei
ole eliitkooli,
vaid lihtsalt
väga hea
kooliga.

na sooritatud aine tulemusi riigi keskmisega, on kaalu-
kauss üsna kõvasti lütseumi kasuks.

Boheemlik ja lõbus

Leesi on loonud kooli oma näo järgi – see on boheemlaslik, lõbus, avardab kultuurilist silmaringi ja kasvatab sallivust. Näiteks praegu on koolis ametis koristajatädi, kes armastab luuletada.

Ja muidugi ei saa mööda minna monarhi enda kiiksudest.

Kultuuriloo ja elufilosoofia kõrval teeb nii mõnigi nooruk Leesi tunnis esimese visiidi kallite lõhnaõlide maailma juba neljandas klassis, ja õpib tegema lipsusõlme. Soravalt peast ette loetud luuletuse eest lubab Leesi poistel endale peent parfüümi peale piserdada, tublimad tüdrukud võivad kommiga suu magusaks teha. Ja mõnikord võib Leesi üllatada üsna iroonilise naljaga. Kõik ei pruugi naljale pihta saada, aga õpilased on tema kummalise huumorimeelega harjunud.

Paar korda aastas ilmub Leesi korraldusel kooli koduleheküljele kultuuri- või kunstilooline jutuke. Selle peavad kõik kooli kasvandikud (aga ka õpetajad) selgeks õppima, et olla valmis ootamatuks kontrolltööks. Hetkel on vaatluse all Rooma jumalad – Zeus ning tema luge-
matud naised ja lapsed. Päris väikestele siiski Zeusi ki-
reva eraalu teema mõeldud ei ole.

Ja kui te kohtate kuskil mõnd tabletti meenutava sõrmuse kandjat, siis ei ole see märk, et tegemist on

narkodiileriga. See on TPLi 1996. aasta lennu loodud tabletsõrmus. Legend räägib, et sõrmus kujundati just protestiks direktori kahtlustusele, et tema õpilased tarvitavad kangemaid aineid. Kaks aastat hiljem tegi kolmas lend uue, konservatiivsema ja sisukama kujundusega sõrmuse. Nüüd on käibel mõlemad.

“Õppimiskallakuga kool”

“Ma ei taha öelda, et inimkutsikas on halb, aga peab aru saama, et kõik ei ole õppurid,” põhjendab Leesi oma meetodeid. “Andekale inimesele head haridust anda on väga lihtne. Nõrga lambukesega on teistmoodi.” Just vähegi arenemisvõimelised mustad lambad on Leesile omamoodi kondiproov.

Ka lütseumist kolmelistena lahkuvad õpilased on mujal, isegi ülikoolis, tihti üsna edukad. See annab taas kord tunnistust lütseumi hariduse sisust.

Prantsuse keele õpetaja **Andrus Konks** hindab: “Meil on koolis käibel fraas – see on muidugi naljaga öeldud –, et tegemist on õppimiskallakuga kooliga. Tegelikult teevad kõik osapooled, eelkõige lapsed ja nende vanemad, lihtsalt rohkem tööd. Tänu sellele jõuavad ka keskmiste võimetega lapsed kaugemale kui nende eakaas-
lased teistes koolides.”

Karm on lugu nendega, kes ei viitsi korralikult tundides käia. Välja visatakse tavaliselt “omal soovil”, s.t õpilane pannakse aru saama, et ta ei sobi sellesse keskkonda. Kellel sügav huvi reaalinete vastu, sellel soovitab Leesi ise näiteks minna üle Reaalkooli. Samuti lähevad teistesse koolidesse need, kes tahavad rohkem pühenduda mõnele spordialale. Mõni ei pea lihtsalt tempole ja pingele vastu.

Mõni loru, kelle silmades direktor aga lootustandvat sädet näeb, võib pälvida suure usalduse. Nii on koguni keskkoolis klassi kordama jäetud varasemast kaagist saanud väga tõsine ja pühendunud õppur. Teatud asju lihtsalt antakse andeks: “Kui said näiteks matas kahe, aga samas mängisid hästi klaverit, siis pigistati silm kinni,” mäletab seitse aastat tagasi lõpetanud **Jörgen Siil**, endine välimisminister **Toomas Hendrik Ilvese** nõunik ja praegune Eesti NATO Ühingu juht.

Kui teised Tallinna kesklinna eliitkoolid paistavad silma oma üliorangete sisekorraeeskirjadega, siis lütseum on märksa vabameelsem. Reeglid kuuluvad küll vaikimisi täitmisele, kuid samas ei suruta kellegi isikupära üleliia alla. Ehkki soovituslik on koolis käia soliidsete rõivastega (poistel triiksärk ja viigipüksid, tüdru-

kutel “midagi poistega harmoneeruvat”), lepitakse ka sellega, kui mõni on hingelt punkar või boheemlane. Ka Prantsuse trikoloori punavalgesinise tekli kandmist võib Leesi vahetevahel ukse peal küll kontrollida, kuid selle puudumise eest märkust ei saa.

Teksadega koolis käia ei tohi. Leesi võib siis patustaja kulul visata oma stiilis nalja: “Oleks siis vähemalt Armani!”

Näiteks 11. klassi õpilased **Maria Juur** ja **Ailen Elias** kannavad nagu peened Prantsuse daamid pigem seeklit.

Vaikimisi täitmiseks reeglid

10. klassi võetakse eelisjärjekorras oma kooli lapsi. Et oma kooli gümnaasiumiosas jätkata, peab õpilase keskmine hinne olema 4,2. Väljast võetakse juurde vaid alla kümne uue. Konkurss on kõva nagu ülikoolis ja katsetel ei jää valamata ka pisarad.

Oma kooli plussideks peavad Maria ja Ailen “heas mõttes õppima sundimist”. Seda on tehtud juba väiksest peale, nad on lütseumis vanad olijad. “Meil on tekkinud pime austus,” lisab Ailen. “Laiapõhjaline haridus, meeletu silmaring, ranged õpetajad” on need, mis annavad tüdrukute meelest enesekindluse tuleviku suhtes.

Lütseum üritab alati klasse komplekteerida nii, et poisse-tüdrukuid oleks võrdselt. Kuna tüdrukuid on tahtjate seas alati rohkem, pigistatakse teinekord poiste osas silm kinni. “Sisseastumisel ütlesin konkreetset, et ma vene keelt ei oska, aga see ei olnud põhjus mind mitte vastu võtta. Kooli lõpuks rääkisin juba hästi,” ütleb Ekspressi IT-juhina töötav esimese lennu vilistlane **Taiko Juga**. Temast kuus aastat hiljem lõpetanud **Ott Heidmets** meenutab, et nende klassi tuli poiss, kes sisseastumiskatsetel ei rääkinud peaaegu sõnagi eesti keelt, kuid lõpetades valdas nii seda kui ka prantsuse keelt paremini kui teised klassikaaslased.

“Meie koolis on koolipäev ja klassitund pühad, ära ei jää ühtki tundi,” ütleb huvijuht Soosaluste. Piisab kolmest põhjendamata puudumisest, et mitte olla enam lütseumi õpilane. Direktor ei pea paljuks helistada ja kontrollida põhjus ka isiklikult üle.

Õpilase ja õpetaja suhted on sõbralikud, lisab füüsika ja informaatikaõpetaja **Janne Tüür**, aga tegemist ei ole “iga hinna eest semutsemisega”. “Kool ei ole õpilastele lahe meelelahutusasutus, kus vahel ka õpitakse.”

“Direktor julgeb võtta endale vastutuse ja kaitsta õpetajat lauslolluste eest, et õppeprotsess võiks loomulikult ja segamatult toimuda,” ütleb Tüür. Kooli edu seisnebki lihtsas tõsiasjas: “Kui õpetaja saab õpetada, siis ilmselt tulevad ka tulemused.” Tüüri arvates on oluline ka see, et Leesi julgeb olla inimene, kellel on emotsioonid.

Aga Leesit peetakse siiski pigem visionääriks ja innustajaks. Igapäevase juhtimistöö on ta sujuvalt suunanud teiste kätte. Varem oli selles rollis range käega etiketipedagoog **Maaja Kallast**, nüüd on Leesi “parem käsi” kooli majandusjuht **Mirell Sui**, kes ise alles mõned aastad tagasi sama kooli lõpetas.

Üldse eelistab Leesi valida õpetajaid oma tuttavate seast, mitte võtta võhivõõraid otse koolipingist. Leesi on uhke, et tema koolis õpivad ka tema õpilaste lapsed. “Ja kui 10. klassi katsetel on ühe pulga peal kaks õpilast, kellest ühe vend või õde õpib minu koolis, siis loomulikult eelistame teda,” ütleb härra otse.

Leesi ei ole siiski läbinisti boheem, ta võib olla ka väga nutikas majandusmees. Näiteks oskab ta ära kasutada ka oma õpilaste mõjukaid vanemaid ega pea vajaduse korral paljuks nende käest otse raha küsida. (“Kindlustatud perede osakaal on õpilaste seas kümme protsenti,” teab Leesi.) Lisaks kooli hoolekogu kirjadele, mille alusel igauks vastavalt oma südametunnistusele koolile raha annetab, on teada, et mõni rahakam vanem on oma kuludega aidanud koolihoonet renoveerida, transiidiarimees **Endel Siff** annab aga igal aastal välja parima õpetaja stipendiumi. Alles hiljuti kinkis üks lapsevanem koolile uue digifotoaparaadi.

Kümme aastat uut kooli

1992. aastal alustas lütseum täiesti nullist. Järgmisest sügisest võeti lisaks teisele klassile vastu õpilasi ka kümnendasse. Keskkooli kogunesid seega noored, kes olid omavahel ühtviisi võõrad ja pidid kiirelt sõbraks saama. Et olla seal koolis edukas, on suhtlemisoskus sama oluline kui kiire taip. Moodsas keeles öeldes: kõrge EQ on sama oluline kui korralik IQ.

Kuna varem oli lütseumis keskkooliosas vaid üks klass, suhtlesid klassid omavahel väga palju ning ka pärast kooli on jäänud tihedad suhted eri klassidest õpilaste vahel. “Meie seltskond on nagu lainetav kalapary, kõik tunnevad kõigi kaudu kõiki,” teatab kolmandat aastat vilistlane **Rait Arro**. Nad on nagu malevlased, kellele side koos veedetud ajast jääb alatiseks. Ning nad kannavad sama meelsust.

Alles kaks aastat tagasi lõpetas esimene lend algusest peale lütseumis käinud noori.

Kuna uue aja lütseum on tegutsenud üsna vähe, pole tema lõpetajad veel jõudnud ühiskonnas väga mõjuka-tele positsioonidele kerkida. Laiemalt tuntud lõpetajatest oli esimeses lennus Miss Estonia **Kristiina Heinmets** ja teises lennus kirjanik **Toomas Verrev**, kes rohkem küll tuntud Vändagängsteri nime all.

Vilistlased tunnevad muret, mis saab koolist edasi, kui Leesi kord direktoriameti maha paneb. Asja teeb raskemaks tööik, et Leesi on üsna edev persoon ja kõva natuur.

Leesi lubab nelja aasta pärast läbi teha veel ühed kohustuslikud 240tunnised direktori täienduskursused. See tähendab, et ta kavatseb veel korra kandideerida lütseumi direktoriks. Vanust on tal siis 64 aastat.

Igatahes hoiab ta järeltulija suhtes silmad lahti. Tingimused on prantsuse keele oskus ja vanus vähemalt 35 aastat, eelistatavalt võiks ta olla oma kooli kasvandik. “Paar inimest on silmapiiril,” vihjab monarh.